

VAN 90 NAAR 70 KM/U: HET VERWIJDEREN VAN SNELHEIDSBORDEN OP WEGEN BUITEN DE BEBOUWDE KOM

SAMENVATTING

Aanleiding onderzoek

In België werd in 1975 de algemene snelheidslimiet buiten de bebouwde kom vastgelegd op 90 km/u. In Vlaanderen worden sindsdien de snelheidslimieten lokaal aangepast van 90 naar 70 km/u of lager. De lokale snelheidsverlagingen worden aangekondigd met een wildgroei aan snelheidsborden (Z)C43-70 km/u. In het Vlaamse verkeersveiligheidsplan wordt vanuit een helder snelheidsbeleid ingezet op consistente snelheidsregimes. Als beleidsmaatregel verlaagt de Vlaamse regering op 1 januari 2017 de algemene snelheidsnorm van 90 km/u naar 70 km/u op iedere weg buiten de bebouwde kom die geen autosnelweg of 2x2-weg met middenberm is. Gelijklopend worden in 2017 de snelheidsborden (Z)C43 70 km/u verwijderd op de wegen waar al een 70 km/u snelheidslimiet aanwezig was.

Probleemstelling

Wetenschappelijk onderzoek naar de attitude en het gedrag van wegbestuurders toont aan dat er systematisch te snel wordt gereden op 70 km/u wegen in Vlaanderen. Vanuit nationale en internationale literatuur is het onbekend welk effect het verwijderen van de snelheidsborden heeft op het snelheidsgedrag van individuele weggebruikers. In onderstaand onderzoek wordt volgende onderzoeksvraag beantwoord:

Hoe evolueert op korte termijn de gereden snelheid op lokale Vlaamse wegen buiten de bebouwde kom met snelheidsregime 70 km/u wanneer de aanwezige snelheidsborden worden verwijderd?

Dataverzameling

Er wordt een voor- en na studie uitgevoerd op een steekproef van dertig 2x1-wegen in Vlaanderen. De steekproef bestaat uit vijftientig lokale wegen en vijf gewestwegen. In samenwerking met lokale gemeenten en politiezones worden op iedere meetlocatie twee snelheidsmetingen uitgevoerd: één voormeting in de periode voor 1 januari 2017 en één nameting in het voorjaar van 2017. De zestig snelheidsmetingen worden uitgevoerd met twee meetsystemen: de wegkantradar en de dubbele tel slang. Tijdens de voormetingen zijn op al de dertig meetlocaties snelheidsborden aanwezig. Bij de nameting worden de snelheidsborden in de experimentele groep verwijderd (N=22) en de snelheidsborden in de vergelijkingsgroep blijven staan (N=8).

Data-analyse

De gewogen voor- en na studie met vergelijkingsgroep wordt uitgewerkt met behulp van de analysetechniek van Nuyts uit 2006. Voor iedere snelheidsmeting wordt het snelheidsgedrag onderzocht op basis van drie snelheidsindicatoren: de gemiddelde snelheid (V_{gem}), de snelheid van het 85%-percentiel (V_{85}) en het percentage snelheidsovertredingen (V_{exc}). De statistische analyse wordt uitgevoerd onder reële wegomstandigheden voor dertig meetlocaties (2 200 000 waarnemingen) en onder free-flow wegomstandigheden voor negentien meetlocaties (550 000 waarnemingen).

Resultaten

Op basis van de data-collectietechniek, de analysetechniek, de homogeniteit en de grootte van de steekproef wordt waargenomen dat (Zie TABEL 1):

Het verwijderen van de snelheidsborden resulteert in een niet significante stijging van het snelheidsgedrag op lokale Vlaamse 70 km/u wegen buiten de bebouwde kom.

De niet significante stijging is groter voor de gemiddelde snelheid dan voor de snelheid van het 85%-percentiel en is hoger onder free-flow dan onder reële wegomstandigheden. De waargenomen stijging van de drie indicatoren onder free-flow wegomstandigheden is 's nachts (tussen 22u en 06u) groter dan overdag (06u-22u). Voor de vergelijklingsgroep is een niet significante daling van de snelheid onder reële wegomstandigheden waarneembaar en een niet significante stijging van de snelheid onder free-flow wegomstandigheden waarneembaar.

TABEL 1: Synthese van de onderzoeksresultaten

Het waargenomen effect van het verwijderen van snelheidsborden op lokale Vlaamse 70 km/u wegen buiten de bebouwde kom				
	Reële wegomstandigheden		Free-flow wegomstandigheden	
	Effect	BI-95% (N=22)	Effect	BI-95% (N=15)
Vgem (km/u)	+0,1	(-10,5 ; 10,7)	+1,4	(-9,4 ; +12,2)
V85 (km/u)	0,0	(-12,4 ; 12,4)	+1,0	(-12,0 ; +14,0)
Vexc (%)	+1,8	(-33,4 ; 37,0)	+3,0	(-35,8 ; +41,8)

*= Het effect is statistisch significant ($\alpha < 0,05$)

Discussie

Wegbestuurders hebben zich op korte termijn vlot aangepast aan de afwezigheid van snelheidsborden op 70 km/u wegen. Het verwijderen van snelheidsborden op lokale wegen kan dan ook doorgezet worden. Het verwijderen van de snelheidsborden heeft het gewoontegedrag van wegbestuurders op Vlaamse wegen buiten de bebouwde kom niet verstoord.

Op individuele meetlocaties in de steekproef worden zowel dalingen als stijgingen van de waargenomen snelheid vastgesteld. Een kort exploratief onderzoek suggereert een verband tussen een verhoging van de waargenomen snelheid, de openheid van het lokale wegbeeld en karakteristieken van de ruimere regio

Besluit

Op geaggregeerd niveau wordt op basis van het uitgevoerde onderzoek bij het verwijderen van de snelheidsborden een niet significante stijging van de gemiddelde snelheid vastgesteld op Vlaamse 70 km/u wegen buiten de bebouwde kom. Op individuele wegen worden grotere variaties vastgesteld. Deze variaties kan niet worden toegeschreven aan één specifieke omgevingsfactor. Een complementair onderzoek gericht op Vlaamse gewestwegen wordt aanbevolen.